

УДК 929 (477): 334.722.2

Богдан Савчук

ВНЕСОК СТЕПАНА ФЕДАКА В РОЗВИТОК ТОВАРИСТВА ВЗАЄМНОГО СТРАХУВАННЯ «ДНІСТЕР» У ЛЬВОВІ (1892–1914 РР.)

Стаття висвітлює діяльність львівського адвоката С. Федака в розбудові товариства взаємного страхування «Дністер». Проаналізовано основні заходи діяча у процесі створення установи та в час її активного розвитку – до подій Першої світової війни.

Ключові слова: С. Федак, товариство «Дністер», страхування, Львів, Східна Галичина.

Актуальним явищем у сучасній історичній науці є висвітлення процесів у політичній, економічній та культурній сферах через дослідження діяльності безпосередніх учасників – діячів українського національного руху. До когорти несправедливо забутих співвітчизників відносимо і Степана Федака – адвоката, громадсько-політичного діяча, засновника і керівника низки українських економічних інституцій. Серед установ, до розбудови яких він долучився, одне з центральних місць посідало товариство взаємного страхування «Дністер». Дослідженню багатогранної роботи С. Федака в цьому товаристві, що вважається однією з центральних установ українського кооперативного руху на межі XIX–XX ст., присвячена ця розвідка.

Хронологічні межі цієї роботи обумовлені періодом найбільшого розвитку в діяльності товариства взаємного ubezpieчення (страхування) «Дністер», що тривав від заснування установи в 1892 р. – до початку Першої світової війни. У міжвоєнний період діяльність товариства продовжувалася, але зазнала змін через політичні умови, які впливали на розвиток інституції.

Життя і діяльність С. Федака до сьогодні залишаються малодослідженими в українській історіографії. Окремі розвідки, які розкривають основні віхи з життя адвоката, належать авторству З. Баран [2–3] та М. Нагірного [17]. Ці праці характеризує загальний виклад основних подій біографії С. Федака, без аналізу окремих періодів його роботи в численних організаціях. Водночас констатуємо відсутність синтетичного дослідження, присвяченого історії товариства взаємного страхування «Дністер». Окремі дослідження з цієї проблеми опубліковані М. Клапківим [14], І. Гавліч [7], проте вони стосуються загальних проблем розвитку страхової справи у Східній Галичині середини XIX – 30-х рр. XX ст.

На межі XIX–XX ст., коли розпочав свою діяльність С. Федак, галицькі адвокати перейняли провід у багатьох сферах суспільного життя краю. Окремі з них особливу увагу приділяли проблемам економіки і фінансів, вважаючи, що їх успішне розв'язання, здобуття господарського самоврядування надасть підстави для поступу в інших напрямках роботи [4, с. 218]. Як зазначав І. Витанович, «... оці перші діячі виробили для своїх молодших співробітників і наступників особливий стиль – поєднання свого призначення з обов'язками громадянської праці, стиль громадського провладу» [5, с. 135]. Одночасно із початком «адвокатської доби» в національному русі Східної Галичини спостерігалися зміни в економіці, зокрема в кредитно-фінансовій системі. Потреби створення інвестиційних джерел фінансування прискорили створення мережі установ для нагромадження капіталів [27, с. 103]. Вони обслуговували зростаючі потреби в кредитуванні дрібних господарів, ліквідували колишню залежність селян і городян дрібних міст від лихварів і фінансували розвиток нових економічних форм, зокрема кредитної кооперації [18, с. 384].

Перед засновниками таких організацій поставала необхідність виготовлення необхідної юридичної документації та укладання статутів для отримання офіційного дозволу. Для такої роботи до фінансово-економічних установ залучали практикуючих адвокатів. Серед різних типів кредитно-фінансових установ кінця XIX – початку XX ст. окреме місце займало кооперативне страхування. Воно, як форма національного господарського руху в Східній Галичині, зародилося у 1860–1870 рр. Законодавчою основою створення товариств такого типу став закон «Про заробково-господарські стоваришення» 1873 р., який забезпечував автономію кооперативу та забороняв втручання у внутрішні справи сторонніх осіб і державних чиновників [26, с. 333].

Перші практичні кроки в напрямку організації власне українського товариства ubezpieчення започаткували в 1880 р. І. Левицький та Д. Ямницький. Їхніми зусиллями розроблено необхідні документи та зібрано підписи для створення товариства взаємного страхування «Дністер», які 20 травня 1881 р. передані до намісництва у Львові. Подальша відмова в цій ініціативі пов'язувалася зі справою проти русофілів О. Грабар та А. Добрянського влітку 1882 р, коли був арештований О. Щербан, редактор часопису «Наука», що входив до числа осіб, які підписали подання на отримання концесії (дозволу) [18, с. 393].

Упродовж 1884–1889 рр. роботу над створення «Дністра» перейняв В. Нагірний і з допомогою Й. Ярембецького, колишнього секретаря страхового товариства «Австрійський Фенікс», підготував необхідні документи для отримання нового дозволу. Для приведення параграфів статуту установи у відповідності до чинного законодавства, В. Нагірний приблизно в грудні 1889 – січні 1890 рр. звернувся до С. Федака, який отримав дозвіл на ведення власної юридичної практики. З цього часу молодий адвокат розпочав роботу із розбудови товариства, якому присвятить наступні роки свого життя. Підпис С. Федака, за згадкою В. Нагірного, стояв на остаточному поданні до Міністерства внутрішніх справ, а згодом і у висновках правничої комісії, до якої входили також Д. Савчак, О. Огоновський, Т. Бережницького, які були передані у травні 1890 р. наміснику Галичини К. Бадені [16, с. 41]. Варто також зазначити, що отримання дозволу на відкриття української страхової установи В. Нагірний трактував як один із здобутків «нової ери» [16, с. 44].

Статут та документація для затвердження товариства «Дністер» були доставлені у Міністерство внутрішніх справ 24 червня 1890 р., але позитивна відповідь, з певними зауваженнями [10, с. 170–171], надійшла тільки в грудні 1891 р. На 29 грудня поточного року скликано велике зібрання комітету засновників товариства, під час якого узгодилися зміни до статуту і вирішувалися питання про складання основного фонду «Дністра» у сумі 100 тис. корон (далі – кр.). Окремим рішенням зборів призначався вужчий комітет з п'яти осіб у складі Т. Бережницького, о. А. Торонського, Д. Савчака, В. Нагірного і С. Федака [28, с. 23]. Надалі справою обліку надходжень для основного фонду «Дністра» керував молодий адвокат. Крім того, як відзначає дослідниця З. Баран, підготовка основного масиву документів для утворення товариства виконувалися в канцелярії С. Федака [2, с. 291; 29, с. 34].

У подальшому комітет засновників збирався щотижня. У пресі розпочалася агітаційна кампанія з метою ознайомлення населення із засадами діяльності «Дністра». Так, газета «Діло» 10 травня 1892 р. опублікувало відозву комітету, в якому вказувалися терміни складання фонду, підкреслювалася безпартійність установи [6]. Уже в наступному зверненні комітету містилась інформація про складання списків на посади агентів на місцях, пересилання квитанцій про оплату внеску, встановлювалася дата установчих зборів товариства [20].

Урочисте засідання перших установчих зборів відбулося 29 червня 1892 р. у залі Народного дому, після богослужіння, зібралися 148 членів-засновників товариства. Було обрано і затверджено адміністрацію «Дністра». Згідно зі статутом, управління покладалося на президента, який обирався на 3 роки загальними зборами, що відбувалися щорічно. Між зборами виконавчі функції покладалися на дирекцію товариства, а нагляд і перевірку здійснювала наглядова («назірна») рада (§ 78). Власне дирекція складалася із двох директорів із вибору наглядової ради та завідуючого (технічного) директора (§101) [19, с. 153–170].

Цікава ситуація, яка демонструє внесок С. Федака в заснування страхового товариства, склалася під час цього засідання. У дискусії, після вибору керівництва установи, на запитання і зауваження щодо положень статуту відповідав тільки С. Федак [12]. Учасники зборів високо оцінили роботу адвоката на етапі заснування установи, а тому він був обраний спершу до наглядової ради товариства «Дністер», а пізніше, як її член, обійняв посаду директора із вибору.

Отже, підсумовуючи період заснування українського страхового товариства, відзначаємо, що С. Федак був залучений до розбудови товариства як консультант із розробки та впровадження статуту. За активну роботу із зібрання статутного фонду, рекомендації для місцевої адміністрації та діяльність у комісії засновників, адвоката делегували до складу дирекції «Дністра».

Завдання, яке покладалося на нову установу, полягало не тільки в безпосередньому страхуванні житла і майна власників полісів від небезпеки вогню, а й в недопущенні виведення українського грошового капіталу до бюджетів іноземних страхових товариств. Не менш важливим був той факт, що переважна більшість чиновників, допоміжного персоналу та агентів на місцях були українцями.

Страхове товариство вважалось господарським об'єднанням взаємного типу, особливістю якого було обов'язкове дотримання його учасниками принципу рівності інтересів. Статутний фонд, сформований шляхом купівлі акцій, наділяв власників правами довірених осіб товариства, вирішальним голосом і правом бути обраним до наглядової ради. Окрім того, засновникам виплачували грошову винагороду (дивіденди) у розмірі, визначеному дирекцією. Фінансові умови участі в такій організації, на думку дослідника М. Клапківа, різнилися від умов участі в акціонерних товариствах – вони не були надто вигідними. «Привабливою була, безперечно, сама ідея». Тому не дивно, вважає дослідник, що важливу участь у заснуванні «Дністра» взяли представники греко-католицького духовенства та світської інтелігенції, які з 350 членів склали відповідно 46,8 % та 42,8 % від загальної кількості учасників [14, с. 86; 28, с. 24].

Українське населення Східної Галичини позитивно відреагувало на відкриття національної страхової установи. Так, на 1893 р. агентами реалізовано 14337 страхових полісів у 1532 громадах

краю, що оцінювалися в 20261456 кр. [28, с. 146; 21, с. 3]. На 1903 р. кількість полісів складала 142780 за 3544 громадами, а вартість майна – 141415228 кр. Резервний фонд товариства уже складав більше 500 тис. кр., а агенти на місцях одержали більше 100 тис. кр. прибутку [28, с. 146; 22, с. 3]. Порівняно з 1892 р. сума застрахованого майна збільшилася уп'ятеро.

Уже в якості директора з вибору ради, С. Федак, поряд із технічним директором товариства Я. Кулачковським та адвокатом Д. Савчаком, перейняв керівництво установою. Першочерговим завданням адміністрації стала організація ведення внутрішнього документообігу. Крім того, нова установа потребувала агентів у повітах Східної Галичини, а з другої половини 1893 р. – на Буковині. Спільно з наглядовою радою, дирекція призначала («іменувала») делегатів, а у важливих місцевостях встановила близько 200 агентів, що належали до різних станів галицького суспільства. Для роз'яснення функцій, допомоги в окремих питаннях, дирекція товариства публікувала обіжники до агентів у місцевостях. На них покладалося завдання ознайомлення населення з українським страхуванням, залученню нових клієнтів, що не володіли полісами. Також надавалися поради щодо успішної агітації та конкуренції з агентами інших страхових організацій [28, с. 53–54].

У грудні 1893 р. за підписом дирекції видана брошура «Дещо про асекурацію і Товариство взаємних убезпечень «Дністер», яка доступно описувала переваги страхування майна від вогню, розкривала принципи роботи установи, тарифну політику [9, с. 1–4]. Пізніше, з метою кращого ознайомлення населення з діяльністю товариства, видано книгу «Три побратими або Як поконали люди біду», надруковано спеціальні плакати. Дирекція закликала агентів поширювати ці матеріали безкоштовно [7 с. 14].

Повноту виконуваної роботи та обов'язків, які покладалися на С. Федака, розкриває протокол засідання загальних зборів товариства «Дністер» [25]. Згідно з документом від 26 лютого 1903 р., адвокат звітував з ключових питань діяльності установи. Він представив «Справоздання і замкнення рахунків...» – основний документ, що вносився на розгляд наглядової ради і вважався звітом із виконаної роботи за рік, окреслив розподіл надлишкових коштів з рахунків товариства, представив звітність згідно із виплаченими полісами. Окремо на засіданні внесено пропозицію призначити С. Федаку фіксовану річну платню в сумі 4800 кр. із доплатою за «чинності синдика» 600 кр. [25, арк. 3].

Наступного року, на засіданні наглядової ради, С. Федак вніс на розгляд подання про заснування товариства взаємного кредиту «Дністер». Наглядова рада затвердила проект створити банк у формі товариства з обмеженою відповідальністю з метою отримання прибутку від акумульованих страхових капіталів, які до того зберігалися у львівському відділенні австро-угорського банку. Статут затверджено 8 травня 1895 р., а його членами могли бути ті, хто уклав договір страхування в товаристві «Дністер». Банк розпочав роботу 1 липня 1895 р., надаючи кредити по 500 кр. на 5 років, а пізніше – 200 кр. до 15 років [15, с. 219].

Успішно розвиваючи свою діяльність, товариство «Дністер» потребувало власного приміщення. У 1900 р. загальні збори доручили дирекції провести необхідну роботу із пошуку нерухомості [8, с. 94]. У квітні 1904 р. придбано будинок у Львові на розі вул. Руської та Підвалля (Підвальної – примітка автора), а далі впродовж року тривали переговори, які проводив С. Федак з міською владою та сусідами із метою розширення ділянки для забудови [11, с. 46]. Проект будинку затверджено 3 березня 1905 р. а будівництво тривало до жовтня 1906 р. [1].

Цікаві відомості про особисті якості С. Федака, як члена дирекції товариства «Дністер» дізнаємося з твору М. Яцківа «Танець тіней». Автор, один із чиновників установи, в майже автобіографічному творі змалював внутрішнє життя товариства упродовж 1902–1909 рр. У цей час мав місце серйозний конфлікт між колективом працівників та дирекцією «Дністра». Незважаючи на успіхи в фінансовому забезпеченні товариства, директор Я. Кулачковський виявляв надмірну ощадливість щодо видатків на утримання власного персоналу.

М. Яцків характеризує Моторного, персонажа повісті, прототипом якого став С. Федак: «Середнього росту і віку, кремезний міцний, як горіх, зі стриженим темним волоссям і майже молоденьким рум'яним лицем, дивився бистрими невеликими синіми очима ... Любив пристрасно спів і дівчат, впадав легко у гнів і тоді міг перекичатися млина, але за короткий час втихомирювався, а завзятість і помста були чужі для нього. Шибав собою від ранку до пізньої ночі, не спізнювався ніколи, жодного засідання, зборів не пропускав. Після цілоденної праці співав не раз ввечері у хорі, а вночі перетанцьовував з усім жіноцтвом, яке лиш було в залі» [29].

Аналогічні відомості про роботу адвоката, в якості директора із вибору, знаходимо у вітальній листівці до роковин громадської діяльності [23]. Автори листівки вказували на позитивне ставлення С. Федака до чиновників «Дністра»: «Було воно і є відношенням батька до молодих членів сім'ї, старшого товариша по праці до молодших товаришів, заодно овіяне великим розумінням і ціненням правди. Бували інколи і перевтоми, із-за браку часу ставав ти на хвилю строгим..., але було це дійсно на хвилю. Вдача твоя вертала Тебе скоро рівновагу дух ...» [23, арк. 11].

7 вересня 1909 р. Я. Кулачковський передчасно пішов з життя. Наглядова рада на засіданні 6 листопада 1909 р. обирає на його посаду С. Федака. Документи, які знаходяться в Центральному державному історичному архіві України в м. Львові, особовому фонді С. Федака (ф. 373), містять проект контракту із наглядовою радою «Дністра» [24, арк. 26–27], який встановлював фінансові аспекти посади. Умови роботи нового технічного директора передбачали річну оплату в 12 тис. кр. і додаток на помешкання – 3 тис. кр. Сторонами узгоджувалися пенсійні видатки, виплати в разі смерті для вдови та дітей. С. Федак зобов'язувався до 1 травня 1910 р. припинити діяльність адвокатської канцелярії, а справи, що потребували розгляду, завершити через заступників. Передбачався також окремий робочий графік до 1 січня 1910 р. для залагодження особистих справ, із можливістю до декількох днів перебувати у відрядженні за межами м. Львова.

Зайнявши керівну посаду, С. Федак змінює підхід до управління страховим товариством. Динаміка залучення нових клієнтів, накопичення резервного фонду, виплати премій, внески в пенсійний фонд надалі зростали, а в 1912–1913 рр. характеризувалися найвищим розвитком. На 1912 р. у портфелі «Дністра» було понад 272 тис. полісів застрахованих господарств із 3890 місцевостей на суму 312 млн кр. [28, с. 146; 13, с. 3]. Резервний фонд складав більше 1,862 млн корон, а прибуток – 1,074 млн кр.

У 1910–1911 рр. двічі переглянуто статут «Дністра». Зміни стосувалися права делегування повноважень окремим представникам від територіальної одиниці для участі в загальних зборах; запроваджувався спеціальний фонд, який наповнювався нарахуваннями відсотків з резервного фонду «Дністра»; знято обмеження із користування іншими резервними коштами для надання кредитів громадам і повітовим віділам для вогнетривкого покриття дахів [28, с. 94].

Найбільших змін зазнали відносини між працівниками товариства і дирекцією. У 1910 р. переглянуто нарахування пенсійного віку – не від часу призначення постійним чиновником, а з початку роботи. Частина необхідних для цього коштів компенсовано працівникам із фондів товариства. Суми витрат на благодійні цілі також зросли. У 1911 р. товариство придбало окрему земельну ділянку в Львові з метою будівництва помешкань для працівників (вул. Войтіха, 18, 19) і викупило будинок із парком у Брюховичах для відпочинку працівників під час відпустки [23, арк. 10–11]. Окремо чиновникам дозволялося отримати дешевий кредит для придбання власного житла, засновано фонд у розмірі 50 тис. кр. для забезпечення агентів на старість тощо [28, с. 91–92]. У березні 1913 р., завдяки старанню С. Федака і зважаючи на високі ціни на продукти харчування, чиновники товариства отримали спеціальний кредит на товари в «Народній торгівлі», частину якого компенсовано із фондів «Дністра» [23, арк. 10–11; 28, с. 103].

У подальший розвиток українського страхового товариства внесли свої корективи події Першої світової війни. Коли на її початку Галичину зайняли російські війська, окупаційна адміністрація висунула вимогу припинити господарську діяльність усім українським центральним установам – як приватним, так і кооперативним. Не вплинули на рішення російської влади і депутації представників українських культурно-економічних організацій [5, с. 316]. Особисто директор «Дністра» потрапив до списку осіб, яких окупаційна адміністрація спершу утримувала як заручників, що «мали своєю головою поручитись за спокій в місті», а в червні 1915 р. С. Федака вивозять до Києва [2, с. 294–295].

Отже, С. Федак відіграв вагомий роль у розбудові українського товариства взаємного страхування «Дністер», особливо в розробці і затвердженні статуту, зібранні необхідних коштів для основного фонду установи. Уже як член дирекції, він долучається до впровадження документообігу, налагодження мережі агентів, розширення напрямів діяльності, популяризації ідеї страхування серед українського населення Галичини. У якості адвоката С. Федак представляв «Дністер» у відносинах із місцевою адміністрацією. У підсумку, після смерті Я. Кулачковського, С. Федак очолює страхове товариство, впроваджуючи власну модель керівництва. Однак події Першої світової війни і подальша російська окупація краю, призупиняють розвиток товариства «Дністер», а на долю директора установи випав важкий період вимушеної еміграції.

Список використаних джерел

1. «Дністер» у власній хаті // Діло. – 1906. – 31 жовтня. – Ч. 227. – С. 3. 2. Баран З. Степан Федак / З. Баран // Західно-Українська Народна Республіка, 1918–1923. Уряди. Постагі. – Львів: Інст. Українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. – С. 289–306. 3. Баран З. Степан Федак: штрихи до образу львівського «неполітика» / З. Баран // Львів: місто – суспільство – культура. Т. 3. Спеціальний випуск Вісника Львівського університету. Серія історична. – Львів, 1999. – С. 553–561. 4. Василик І. Адвокатська еліта Східної Галичини у становленні української державності / І. Василик // Українознавчий альманах. – Вип. 14. – С. 217–222. 5. Витанович І. Історія українського кооперативного руху / І. Витанович. – Нью-Йорк: ТУК – Товариство Української Кооперації, 1964. – 624 с. 6. Відозва // Діло. – 10 травня. – 1892. – Ч. 95. – С. 1. 7. Гавліч І. Роль страхових товариств «Дністра» та «Карпатії» у кредитному забезпеченні кооперативного руху Східної Галичини (кінець XIX – початок XX ст.) / І. Гавліч // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: історія. –

Тернопіль, 2013. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 13–18. – Режим доступу: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/naukovi_zapysky/hystory/2013_1_%D1%872.pdf/ 8. Головата Р. Будинок товариства «Дністер» як пам'ятка мистецтва та документ історії початку ХХ ст. / Р. Головата // Acta studiosa historica: Збірник наукових праць. – Львів, 2015. – Ч. 5 – С. 90–105. 9. Дещо про асекурацію та Товариства взаємних убезпечень «Дністер». – Львів: НТШ, 1893. – 5 с. 10. Додаток постанови впроваджуючи до статуту «Дністра» Товариства взаємних убезпечень в Львові // Ювілейна книга Товариства Взаємних Обезпечень «Дністер» згадана для звеличання 25-тих роковин естновання сего товариства (15. IX. 1892 – 15. IX. 1917). – Львів. З друкарні НТШ, 1918. – С. 170–171. 11. Жук І. Тадеуш / Тадей Обмінський – архітектор сецесійного Львова / І. Жук // Україна-Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. – 2015. – Вип. 8. – С. 35–56. – Режим доступу: <http://er.ucu.edu.ua/handle/1/765>. 12. Збори основателів «Дністра» // Діло. – 1892. – 29 червня. – Ч. 136. – С. 1. 13. Звіт з діяльності і замкнення рахунків Товариства взаємного убезпечення «Дністер» у Львові. – Львів, 1912. – 39 с. 14. Клапків М. З історії зародження національного страхового ринку / М. Клапків // Фінанси України. – 1998. – №1. – С. 81–94. 15. Мошенський С. Фінансові центри України та ринок цінних паперів індустріальної епохи / С. Мошенський. – London: Xlibris, 2014. – 453 с. – Режим доступу: <http://books.google.com>. 16. Нагірний В. З моїх споминів / В. Нагірний. – Львів, 1935. – 70 с. 17. Нагірний М. Степан Федак. До 150-річчя забутого філантропа [Електронний ресурс] / М. Нагірний. – Режим доступу: <http://kmoun.info/news/view/450.html>. 18. Пахолків С. Українська інтелігенція у Габсбурзькій Галичині: освічена верства й емансипація нації / С. Пахолків / З нім. пер. Х. Николин. – Львів: ЛА «Піраміда», 2014. – 612 с. 19. Перший статут Товариства взаємних убезпечень «Дністер» у Львові (з 1891 р.) // Ювілейна книга Товариства Взаємних Обезпечень «Дністер» згадана для звеличання 25-тих роковин естновання сего товариства (15.IX.1892–15.IX.1917). – Львів: З друкарні НТШ, 1918. – С. 153–170. 20. Справи «Дністра» // Діло. – 1892. – 25 травня. – Ч. 108. – С. 3. 21. Справоздання і замкнення рахунків Товариства взаємного убезпечення Дністер у Львові за І-й адм. рік (1892/1893). – Львів: З друкарні НТШ, 1893. – 24 с. 22. Справоздання і замкнення рахунків Товариства взаємного убезпечення Дністер у Львові за ХІ й адм. рік (1903). – Львів: З друкарні НТШ, 1903. – 24 с. 23. Центральний державний історичний архів України, м. Львів (далі – ЦДАЛ України), ф. 373, оп. 1, спр. 2, 165 арк. 24. ЦДАЛ України, ф. 373, оп. 1, спр. 8, 27 арк. 25. Там само, ф. 421, оп. 1, спр. 21, 6 арк. 26. Шевчик І.Р. Західноукраїнські банки та кредитні кооперативи у 1848–1939 рр. / І. Шевчик // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: зб. наук.-техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2010. – Вип. 20.9. – С. 328–341. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2010/20_9/328_Szewczyk_NV_20_9.pdf/. 27. Щибиволок З. З історії ошадної справи Західної України / З. Щибиволок, Р. Кульчицька // Фінанси України. – 1997. – № 7. – С. 100–111. 28. Ювілейна книга Товариства Взаємних Обезпечень «Дністер» згадана для звеличання 25-тих роковин естновання сего товариства (15. IX. 1892 – 15. IX. 1917). – Львів: З друкарні НТШ, 1918. – 192 с. 29. Яцків М. Вибрані твори / вст. ст. і приміт. М. Ільницького / М. Яцків. – К.: Вид-во худ. літ. «Дніпро», 1973. – 454 с.

Богдан Савчук

ВКЛАД СТЕПАНА ФЕДАКА В РАЗВИТИЕ ОБЩЕСТВА ВЗАИМНОГО СТРАХОВАНИЯ «ДНЕСТР» ВО ЛЬВОВЕ (1892–1914 ГГ.)

Статья освещает деятельность львовского адвоката С. Федака в развитии общества взаимного страхования «Днестр». Проанализированы основные мероприятия деятеля в процессе образования учреждения и во время ее активного развития – к событиям Первой мировой войны.

Ключевые слова: С. Федак, общество «Днестр», страхование, Львов, Восточная Галичина.

Bogdan Savchuk

STEPAN FEDAK'S CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF THE DNIESTER INSURANCE COMPANY IN LVIV (1892–1914)

The article highlights the work of the Lviv lawyer S. Fedak in the development of the Dniester insurance company. Analyzed the major events figure in the formation of companies and while it is in active development before the First World War.

Key words: S. Fedak, the «Dniester» insurance company, insurance, Lviv, Eastern Galychyna.